

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-04-21
Besvaras senast
2026-05-05

Till justitieminister Gunnar Strömmer (M)

2025/26:441 Rättssäkerheten inom rättsväsendet

Förfarandet att låta jurister utan medverkan av icke-jurister få granska och döma jurister tillåts ske

1. i tvistemål i allmänna domstolar där ena parten i målet utgörs av jurister och därtill centrala frågor i målet kan utgöras av för jurister allmänna gemensamma yrkesintressen
2. hos Särskilda åklagarkammaren företrädd av riksåklagaren som granskar till dem anmälda domares/juristers eventuella brott vid tjänsteutövning i allmänna domstolar
3. hos Sveriges advokatsamfund som granskar och dömer till dem anmälda advokater för att ha begått brott mot god advokatetik/-sed (En av regeringen utsedd person medverkar då beslut fattas i Advokatsamfundets disciplinnämnd men denne invänder inte mot de beslut som advokaterna i massiv majoritet fattar. Invändningar har inte ens gjorts mot vissa beslut som varit så uppenbart partiska och felaktiga att media uppmärksammat dem vilket lett till att Högsta domstolen senare har ändrat dem.)
4. hos Justitiekanslern som bland annat har till uppgift att utöva tillsyn över advokatsamfundets egentillsyn i disciplinfrågor.

I en skriftlig fråga (2025/26:503) den 6 februari 2026 frågade jag justitieminister Gunnar Strömmer om han gjort någon analys av rättssäkerheten i mål och ärenden inom de delar av rättsväsendet som ovan nämnts och där enbart jurister tillåts granska och döma i mål och ärenden där ena parten utgörs av jurister och vad resultatet i så fall är av en sådan analys.

I sitt svar av den 18 februari 2026 angav inte ministern att någon sådan analys hade gjorts. I stället hänvisade han till att det följer av grundlag att myndigheter och domstolar ska beakta allas likhet inför lagen och iakttä saktlighet och opartiskhet.

Vidare hänvisade han till att myndigheter och domstolar också har att följa de bestämmelser om jäv som finns i bland annat förvaltningslagen och rättegångsbalken och att det för advokater finns jävsregler i advokatsamfundets stadgar samt att dessa även gäller i mål och ärenden där domare, advokater eller jurister prövar frågor som rör andra jurister.

Slutligen hänvisar ministern i sitt svar till att Riksdagens ombudsmän (JO) har till uppgift att utöva tillsyn över offentlig verksamhet och granska bland annat myndigheter och domstolar samt att advokater står under tillsyn av Advokatsamfundet och Justitiekanslern (JK).

Grundläggande för att skapa bästa möjliga rättssäkerhet inom rättsväsendet är naturligtvis att det där finns rättsliga förfaranden som skapar optimala förutsättningar att förebygga risk för partiskhet, jäv och korruption.

Med anledning av detta vill jag återigen fråga justitieminister Gunnar Strömmer:

1. Har ministern gjort någon analys av rättssäkerheten i att låta enbart jurister, utan insyn och medverkan av nämndemän eller andra icke-jurister, få döma i tvistemål där ena parten utgörs av jurister i allmänna domstolar?
2. Har ministern gjort någon analys av rättssäkerheten i att låta enbart jurister, utan insyn och medverkan av icke-jurister, få granska och döma domare, det vill säga jurister, som anmälts för att ha begått brott vid tjänsteutövning i allmän domstol i Särskilda åklagarkammaren?
3. Har ministern gjort någon analys av rättssäkerheten i att låta Sveriges advokatsamfund, det vill säga en intresseorganisation för landets advokater som har till uppgift att tillvarata och främja deras egna intressen, få bedriva egentillsyn i disciplinärenden?
4. Har ministern gjort någon analys av rättssäkerheten i att låta enbart jurister utan insyn och medverkan av icke-jurister få utföra tillsynen av Advokatsamfundets beslut i disciplinfrågor på det sätt som Justitiekanslern gör i dag?

.....

Elsa Widding (-)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch